

UNA ANY DE LA MORT DE L'ESCRITOR

Josep Igual

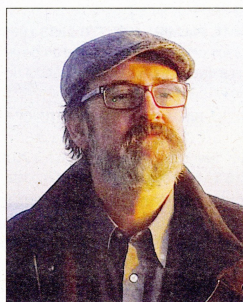
Renaixen al full en blanc un plec de records de l'amic Josep Igual. La nostra coneixença va ser a València, a les jornades del Premis Octubre dels anys 90, convocats per l'editorial Tres i Quatre. Allí ens vam conèixer gràcies al poeta i filòleg Hèctor Moret, de Mequinensa, resident a Barcelona. Vam sortir una nit després de sopar pel barri del Carme. Era una nit xafogosa de finals d'octubre. L'Hèctor i el Josep es coneixien, i ells em portaven. Pels carrers foscos del nucli antic, parlant de literatures perifèriques, sobretot, de poesia, vam anar donant voltes al far d'aquest barri, el campanar del Micalet. Anàvem de "rams", és a dir, de tuguri en tuguri. Allí vaig tastar per primer cop a la meua vida un nèctar deliciós: aigua de València, un còctel amb taronjada natural, acabada d'espremer, vodka i altres ingredients (secrets, i per a mi, al·lucinògens). Recordo que escoltava embadalit la interessant conversa que ells portaven. Tant l'Hèctor com el Josep, molt irònics tots dos, de seguida van adonar-se que era un xitxarel·lo acabat d'aterrar al món literari amb el Premi Recull de Blanes. Travessàvem carrers estrets; tots, amb noms d'oficis. La intensa nit valenciana amb aquell nèctar alcohòlic de taronja feia el seu efecte. Per encetar algun tema de conversa els vaig explicar que era cantant de blues i de jotes riberenques. Fins i tot els en vaig entonar alguns temes a tot pulmó. El Josep i l'Hèctor em miraven amb un somriure complaent, benèvol, un xic picardiós..., com volent dir: "Andreu, canta ara que pots, que això de la literatura és un món de llops i potser ja no hi tornaràs". Vam acabar a un tuguri fosc, estret, de sostres baixes i amb el terra de fusta negra i humida, greixosa. Estava atapeït de lletraferits i lletraferits de les jornades: valencians, catalans, mallorquins i algú de la Catalunya Nord. Allí no es podia parlar, la música punk estrident perforava els timpans. Vam rematar la nit amb unes birres.

Vam sortir del local de cara als respectius hotels on l'organització ens havia instal·lat. Tots tres vam cami-

nar per la València nocturna, la foscor dels carrers ens embolcallava. Nosaltres estàvem encesos pel vodka, les taronges i les últimes birres. Caminàvem de pressa, sense rumb, tot parlant de poesia, novel·les, escrits, versos...; ells dos eren poetes, parlaven atropelladament, sense mesura, rient, recitant. Descobria un món de narradors que em fascinava. Els escoltava amb tota l'atenció que podia. Només obria la boca per cantar. Ells reien, em tractaven com un germà petit, com un aprenent de bruixot que tot just acaba de descobrir la màgia de les coses senzilles. I sí, els vaig cantar, caminant, el blues 'M'agrada l'oli d'Ascó' per aquells foscos carrers del Carme, on la xafogor regalimava per les parets, el terra, i els nostres cossos. Així vam fer cap a la casa dels gats, famosa al barri del Carme. Una casa en miniatura

"Tot el que escrivia el Josep Igual respirava autenticitat, et donava bocins del seu caràcter, de la seua manera de ser"

que em va evocar Lewis Carrol. Permeteu-me afegir que jo anava més lluent que un gat negre i cantava jazz com un d'aquells felins dels suburbis de Nova York que han immortalitzat els dibuixos animats americans. Aquella gatera, era, sens dubte, una de les entrades secretes al país de les Meravelles. I després vam passar per davant de la casa més estreta d'Europa, (ja no sabia si al·lucinava o tot era real?), tot just darrere de Santa Catalina. Moret i Igual, embolcallats al seu nívol literari, van crear o imaginar peripatèticament un nou segell editorial dedicat a la poesia, Edicions Subcutànies. Sèrie poètica. Sisalls Edicions, que va imprimir Gràfiques del Matarranya, Calaceit. Un any més tarda vaig acabar publicant el meu primer poemari intitulat *Trilogia del Deliri*, un text estrany, experimental, influït per Dylan Thomas, un dels poetes que em seduïen

en aquells temps, amb imatges apocalíptiques, algunes, potser recordant aquella memorable nit d'un altra València, situada més enllà de la realitat.

Crec que ho he llegit quasi tot de Josep Igual. Un veritable geni del microrelat. Un veritable joier de la paraula, de la brevetat, de la concisió. En la seua prosa convoca tots els sentits, els concreta en una olor, un plat de lleties, una espatlla recolzada en un tronc rugós de pi, una senzilla cadira... Em ve al cap un microconte que parla d'un bou que s'encasta a una botiga de roba interior femenina, i el bou surt amb uns sostenidors negres a la banya esquerra. Explica (de forma genial) Igual: "un dels ramaders m'informa que es deia Pendenciero. Jo li hauria posat Baudelaire".

Tot el que escrivia el Josep Igual respirava autenticitat, et donava bocins del seu caràcter, de la seua manera de ser. Al programa *Maridages Literaris* de TV Canal Terres de l'Ebre li vaig fer una llarga entrevista que podeu rescatar a "A la Carta" d'aquesta mateixa canal. Va ser la darrera vegada que vam parlar d'allò que ens unia: Literatura. Sens dubte ell feia literatura d'idees, barrejava amb la justa mesura diversos gèneres al seus escrits, assaig, poesia, prosa poètica... "Híbrido literatura i vida", em deia, i afegia, "la literatura, Andreu, és tot allò que no es pot portar al cine..." I esbossava aquells ulls d'ironia que et deixaven clavats al terra, desarmats... Ell es definia com un autodidacte "polipatètic". Li agradaven els temps morts de les novel·les i rebutjava les

modes fàcils, les estructures de ficció creades per al pur consumisme del moment. Recordo que em va contar que ell va començar com a escriptor en un grup musical, en què li va tocar fer les lletres de les cançons que tocaven. Sempre va ser un joglar, un cantador de versos. Admirava Georges Brassens, i en la seva última època es va destapar com a cantautor. Però allí on ha excel·lit la seva prosa elegant, carregada d'ironia, utilitzant amb mestria la seua predilecta figura literària, l'el·lipsi, ha estat en el dietari. La literatura de J. Igual en alguns moments em recorda la de Claudio Magris fusionat amb el més pur Vicente Andrés Estellés evocant la textura d'un pimentó torrat, tou, sucós. Crec que és un dels grans dietaristes catalans dels darrers temps. Parlant d'homenatge, em va saber molt de greu no poder assistir (per temes pandèmics) al multitudinari i sentit

Andreu Carranza
escriptor

homenatge que les dones de lletres i els lletraferits li van fer fa uns mesos. El millor homenatge és llegir-lo a casa, al riu, al mar, a la muntanya, als centre educatius, als clubs de lectura i a les biblioteques. Aquesta és la meua sincera i humil contribució a la memòria de Josep Igual, un narrador de cap a peus, un bohemí de la bona literatura. Mai no marxarà de mi, d'aquest bocí de record on conservem les proses i les ànimes que ens il·luminen en aquest nou ordre mundial pandèmic, manipulador, *fake*, mil·lennista, corrupte i "grafènic".

EL DIBUIX DE LA SETMANA

per Jokin Moya

